

دوتا ۲۶۴	عهد جدید / ۱۳
	یوحنا- بخش اول
T = معلم ۱	

(T) به برنامه " دوره شاگردسازی از رادیو " خوش آمدید. در این مجموعه تعلیمی، فرصت خواهید داشت با کتاب مقدس آشنا شوید. در حالیکه به این برنامه گوش می‌دهید، در دفترتان یادداشت بردارید یا برنامه را ضبط کنید. امروز انجیل یوحنا را معرفی می‌کنیم. کشف خواهیم کرد که چه کسی انجیل یوحنا را نوشت و آن را در چه زمان و در کجا به نگارش در آورد.

نکته یک. نویسنده انجیل یوحنا

اول. نویسنده یک یهودی فلسطینی بود.

یک) "نویسنده با جغرافیای فلسطین کاملاً آشنا است." او می‌داند که یک بیت‌عنیا در آن سوی رود اردن قرار دارد (۱: ۲۸)، و یک بیت‌عنیا دیگر در سه کیلومتری اورشلیم (۱۱: ۲۸). او مکان‌هایی نظیر قانا، کفرناحوم، و بیت‌صیدا در جلیل، عینون نزدیک سالیم (۳: ۲۳)، دهکده افرایم (۱۱: ۵۴) و اورشلیم را می‌شناسد. در اورشلیم، حوض بیت‌حسدا نزدیک دروازه گوسفند (۵: ۲) و حوض سیلوحا (۹: ۷) را می‌شناسد. او می‌داند که دره قدرون میان اورشلیم و کوه زیتون واقع است (۱۸: ۱). او می‌داند که عیسی در محلی به نام جلجتا، به معنی کاسه سر مصلوب شد (۱۹: ۱۷). او می‌داند که ساختن معبد ۴۶ سال به طول کشید (۲: ۲۰)، و اینکه بخشی از معبد "رواق سلیمان" نام داشت (۱۰: ۲۳)، و اینکه مردم در صحن معبد به خرید و فروش حیوانات مشغول بودند (۲: ۱۴) و اینکه عیسی در معبد، در محلی تعلیم می‌داد که نزدیک بیت‌المال بود (۸: ۲، ۲۰).
دو) "نویسنده با موقعیت سیاسی فلسطین در آن روزگار آشنا است." برای مثال، می‌داند که یهودیان با سامریان معاشرت ندارند (۴: ۹) و اینکه بسیاری از یهودیان در میان ملت‌های غیریهودی زندگی می‌کنند (۱۱: ۳۵). او می‌داند که حنا، پدرزن قیافا یعنی کاهن اعظم آن سال بود، و اینکه حنا بانفوذترین شخصیت شورای عالی یهود (سنهدرین) بود (۱۸: ۱۳). او همچنین می‌داند که شورای عالی یهود این اختیار سیاسی را نداشت که کسی را محکوم به مرگ کند و فرماندار رومی می‌بایست در این مورد تصمیم بگیرد (۱۸: ۲۸). او می‌داند که هر سال، در عید فصح، رسم فرماندار رومی این بود که یک زندانی یهودی را آزاد کند (۱۸: ۳۹).

سه) "نویسنده با عهدعتیق آشنایی کامل دارد"، هم با متن عبری آن و هم با ترجمه یونانی آن، زیرا از هر دو در نقل قول‌هایش استفاده می‌کند.

چهار) "نویسنده به باورهای مذهبی یهودیان و سامریان اشاره می‌کند"، نظیر اینکه نجات از یهود است (۴: ۲۲) و اینکه مسیح موعود می‌بایست از خاندان داود و از بیت‌لحم بیاید (۷: ۴۲). او می‌داند که سامریان بر کوه جریزیم عبادت می‌کنند، و نه در اورشلیم (۴: ۲۰).

پنج) "نویسنده از اعیاد مذهبی یهودیان آگاهی دارد." او با روز تهیه (۱۹: ۳۱)، عید فصح، عید خیمه‌ها (۷: ۲)، و عید تجدید (۱۰: ۲۲) آشنا است. او می‌داند که مردم از تمام نقاط، چند روز پیش از عید فصح، به منظور تطهیر خود به اورشلیم می‌روند (۱۱: ۵۵؛ ۱۸: ۲۸).

شش) "نویسنده به گونه‌ای طبیعی، سنن یهود را معرفی کرده، شرح می‌دهد." برای مثال، رسم یهودیان در مراسم عروسی این بود که نخست شراب مرغوب را به میهمانان بدهند و بعد شراب ارزانتر را (۲: ۱۰). یهودیان را رسم بر این بود که جسد را در نوارهای کتانی همراه با عطریات بیچند، و دستمالی دور صورتش ببندند، و بعد آن را در غار یا مقبره‌ای بگذارند و سنگی بر دهانه آن قرار دهند (۱۱: ۳۸، ۴۴؛ ۱۹: ۴۰).

دوم. نویسنده شاهد عینی بود.

نویسنده کارهای عیسی را با چشم خود دیده بود. او زمان وقوع رویدادها را به یاد می‌آورد و در بسیاری از مواقع، حتی ساعت دقیق آنها را نیز ثبت می‌کند. از آنجا که او اثر خود را در اواخر قرن اول میلادی برای امت‌ها می‌نویسد، احتمالاً از روش رومیها برای محاسبه زمان استفاده کرده است. رومیها زمان را از نیمه شب یا از ظهر حساب می‌کردند. برای مثال، او به خاطر می‌آورد که عیسی را برای نخستین بار، در فردای روزی که او تعمیر گرفت، در ساعت دهم دید (۱: ۳۵، ۳۹)، یعنی حدود ۱۰ صبح و بقیه روز را نزد او ماند. این باعث شد که وقت کافی داشته باشد که پطرس را بیابد و او را به عیسی معرفی کند. او به یاد می‌آورد که عیسی در ساعت ششم بر سر چاه در سامره نشست، یعنی ساعت ۶ بعد از ظهر، و اینکه عیسی دو روز نزد سامریان ماند (۴: ۴، ۶، ۴۰). او به خاطر می‌آورد که عیسی در روز تهیه هفته فصح، در ساعت ششم، یعنی ساعت ۶ صبح به مرگ محکوم شد. او دقیقاً کلمات عیسی خطاب به شمعون را، زمانی که او را "پطرس" نام نهاد، به یاد می‌آورد (۱: ۴۲)؛ و همچنین کلمات دقیق عیسی خطاب به سایر شاگردان را زمانی که ایشان را دعوت می‌کرد، و نیز کلمات دقیق بسیاری از موعظه‌های عیسی را به یاد می‌آورد. انجیل یوحنا این فکر را در ذهن انسان پدید می‌آورد که نویسنده نه فقط سخنان عیسی را شنیده، بلکه احتمالاً از آنها یادداشت نیز برداشته است. نویسنده با کاهن اعظم آشنایی دارد و نام خادم او را که پطرس گوشش را برید، می‌داند (۱۸: ۱۵، ۱۰). به هنگام تصلیب، او خودش خون و آب را که از پهلوئی سوراخ‌شده عیسی جاری شد، دید (۱۹: ۳۳-۳۵).

سوم . نویسنده یکی از دوازده شاگرد عیسی بود.

نویسنده آشنایی نزدیکی با کارها و سخنان و احساسات شاگردان عیسی دارد. برای مثال، می‌گوید که شاگردان تعجب کردند که دیدند عیسی با زنی سخن می‌گوید (۴: ۲۷)، و اینکه با دیدن عیسی، وقتی که بر روی آب راه می‌رفت، وحشت کردند (۶: ۱۹). او می‌نویسد که وقتی سایر پیروان عیسی او را ترک کردند، آن دوازده نفر با او باقی ماندند (۶: ۶۶-۷۱)، و اینکه وقتی عیسی پیشگویی کرد که یکی از آنان به او خیانت خواهد کرد، مات و مبهوت به یکدیگر نگاه می‌کردند (۱۳: ۲۲). این نکته که او به پطرس بسیار نزدیک بود و در شام فصیح نیز شرکت کرد، ثابت می‌کند که او یکی از دوازده شاگرد عیسی بوده است.

چهارم . نویسنده همان یوحنا رسول بوده است.

نویسنده هیچگاه به نام خود اشاره نمی‌کند، بلکه خود را "شاگردی که عیسی دوست می‌داشت" می‌نامد. او همان شاگردی است که به‌هنگام شام آخر، به عیسی تکیه زده بود (۱۳: ۲۳). و در مقام آن شاگردی می‌نویسد که به آنچه دیده و شنیده شهادت می‌دهد (۲۱: ۲۰-۲۴).

از یوحنا ۱: ۳۵-۴۰ پی می‌بریم که نویسنده یکی از چهار شاگرد اولیه عیسی بوده است. یعنی اندریاس و یوحنا و پطرس و یعقوب (مرقس ۱: ۱۶-۲۰). به این ترتیب، نویسنده یکی از "پسران زبدی" بود. مطابق اعمال ۱۲، یعقوب به دست هیرودیس کشته شد، و طبق یوحنا ۲۱: ۱۸-۱۹، پطرس پیش از نگارش این انجیل، به شهادت رسیده بود. تنها شاگردی که می‌توانسته این انجیل را نوشته باشد، یوحنا رسول است.

یوحنا پسر زبدی بود. متی ۲۷: ۵۶ و مرقس ۱۶: ۱ و یوحنا ۱۹: ۲۵ می‌گوید که مادر او احتمالاً سالومه نام داشته و شاید یکی از خواهران مریم، مادر عیسی بوده است. اگر این درست باشد، عیسی و یوحنا پسر خاله بوده‌اند.

او پیش از آنکه شاگرد عیسی شود، پیرو یحیی تعمیددهنده بود. مطابق فصل اول انجیل یوحنا، او عیسی را در فردای تعمید او ملاقات کرد. او به مدت یک سال دیگر، پیشه ماهیگیری را در کشتی پدر خود ادامه داد و بعد از آن، عیسی او را فرا خواند تا شاگرد تمام وقت او باشد. آنگاه او پیشه ماهیگیری را رها کرد تا "صیاد مردم" گردد (متی ۴: ۱۹).

یوحنا و برادرش یعقوب، ظاهراً احساساتی پرشور و خلق و خوی مهارنشده داشتند، چرا که "پسران رعد" خوانده می‌شدند (مرقس ۳: ۱۷). برای مثال، در لوقا ۹: ۴۹-۵۴، یوحنا نه فقط در خدمت شخص دیگری دخالت کرد، بلکه می‌خواست ببیند که مجازات الهی سریعاً به‌اجرا در آید. وقتی اهالی دهکده‌ای در سامره از جا دادن به عیسی و شاگردانش سر باز زدند، او رعدآسا گفت: "ای خداوند، آیا می‌خواهی بگویم که آتش از آسمان باریده، اینها را فرو گیرد؟"

یوحنا اغلب همراه پطرس بود، هم در چهار انجیل و هم در کتاب اعمال. پس از قیام عیسی، او در کنار پطرس و یعقوب برادر عیسی، یکی از "ارکان کلیسا" به‌حساب می‌آمد (غلاطیان ۲: ۹؛ اعمال ۱۵: ۶). زمانی که یهودیان در سال ۶۶ میلادی بر علیه روم قیام کردند، یوحنا و همه مسیحیان احتمالاً اورشلیم را ترک کردند و یوحنا در افسس اقامت گزید.

پنجم . شهادت پدران اولیه کلیسا.

همه پدران اولیه کلیسا از دیرباز نوشته‌اند که یوحنا رسول نویسنده انجیل یوحنا بوده است.

یک) "یوزبیوس در سال ۳۰۰ میلادی" نوشت که انجیل به روایت یوحنا رسول، "در تمامی کلیساهای زیر آسمان خوانده می‌شود" و اینکه "یوحنا کارهای عیسی را «پیش» از زندانی شدن یحیی تعمیددهنده نوشته، حال آنکه آن سه انجیل‌نگار دیگر، رویدادهای «بعد» از محبوس شدن یحیی را نوشته‌اند."

دو) "کلمنت اهل اسکندریه در سال ۱۹۰ میلادی" نوشته که آن سه انجیل، به توضیح حقایق بیرونی پرداخته‌اند، اما "یوحنا به تشویق دوستانش و با الهام روح‌القدس، انجیلی روحانی نوشت."

سه) "ایرنیوس در سال ۱۷۰ میلادی" نوشته که معلمش به‌نام پولیکارپ، یکی از شاگردان یوحنا رسول بود و سایر شاهدان عینی خداوند عیسی را می‌شناخته است. پولیکارپ گفته که ایشان همه چیز را مطابق کتب مقدسه ثبت کرده‌اند. ایرنیوس گفته که یوحنا، شاگرد خداوند، انجیل یوحنا را زمانی که در افسس در ایالت آسیا می‌زیست نوشته است.

چهار) "تئوفیلوس در سال ۱۷۰ میلادی" انجیل یوحنا را "نوشته‌ای مقدس" نامیده که به دست یوحنا نوشته شده که مردی "تحت الهام روح‌القدس" بوده است.

نکته دو . نویسنده فصل ۲۱ انجیل یوحنا

در مورد اینکه فصل ۲۱ یوحنا را چه کسی نوشته است، قطع و یقینی وجود ندارد. گرچه در این زمینه هرگز به قطعیتی دست نخواهیم یافت، این امکان هست که یوحنا این فصل را به نویسنده‌ای دیگته کرده و این نویسنده هر آنچه را که یوحنا گفته، به نگارش در آورده باشد. یا شاید شخص دیگری، با الهام روح‌القدس و با تأیید کامل یوحنا رسول، فصل ۲۱ را به انجیل اضافه کرده باشد. علل این عدم قطعیت به شرح زیر است:

اول . مؤخره کتاب ظاهراً فصل ۲۰ است و نه فصل ۲۱. در یوحنا ۲۰: ۳۰-۳۱، یوحنا رسول می‌نویسد: "و عیسی معجزات دیگر بسیار نزد شاگردان نمود که در این کتاب نوشته نشد. لیکن این قدر نوشته شد تا ایمان آورید که عیسی، مسیح و پسر خدا است و تا ایمان آورده، به اسم او حیات یابید." این جملات این احساس را ایجاد می‌کند که انجیل یوحنا در همینجا به پایان می‌رسد. لذا یوحنا یا کسی دیگر، فصل ۲۱ را اضافه کرده است.

دوم . ثبت‌کننده فصل ۲۱، نویسنده چهارمین انجیل را توصیف می‌کند. یوحنا رسول، در فصل‌های ۱ تا ۲۰، هرگز از خودش یا اعضای بلافصل خانواده‌اش ذکری به میان نمی‌آورد. او از خودش فقط با عنوان "شاگردی که عیسی او را محبت می‌نمود" یاد می‌کند (۱۳: ۲۳). اما هر کس که فصل ۲۱ را نوشته، به "پسران زبدي" که پدر یعقوب و یوحنا بود اشاره می‌کند (۲۱: ۲)، و در ۲۱: ۲۰، به تفصیل به توصیف یوحنا می‌پردازد. نویسنده او را با عنوان کسی که در شام آخر به عیسی تکیه کرده بود و پرسیده بود، "خداوند، کدام است؟" توصیف می‌کند. این توصیف طولانی با شیوه پوشیده‌ای که یوحنا رسول برای اشاره به خود در ۲۰ فصل اول به‌کار می‌برد، در تضاد کامل قرار دارد.

سوم . نویسنده فصل ۲۱ شهادت گروهی از افراد و تذکری شخصی را می‌افزاید. در یوحنا ۲۱: ۲۴، او از جانب دیگران می‌نویسد و می‌گوید: "و این شاگردی است که به این چیزها شهادت داد و اینها را نوشت و «می‌دانیم» که شهادت او راست است." لذا رهبر دیگری در کلیسای افسس، که احتمالاً یکی از شاگردان یوحنا بود، فصل ۲۱ را تحت الهام کامل روح‌القدس و با تأیید کامل یوحنا رسول نوشت و آن را به انجیل افزود. او و تمامی مشایخ کلیسای افسس که یوحنا در آنجا زیست و خدمت کرد، شهادت دادند که این انجیل به روایت یوحنا است و هر آنچه در آن نوشته شده، حقیقت کامل است. سرانجام، نویسنده فصل ۲۱ در آیه ۲۵ می‌گوید که یوحنا رسول از سخنان و کارهای بیشتری که عیسی گفت و انجام داد آگاهی داشت، اما رسولان فقط آنقدر نوشتند که روح‌القدس به ایشان امر فرموده بود.

چهارم . هدف یوحنا فصل ۲۱ این است که تأکید کند پطرس پس از انکار عیسی، به جایگاه پیشین خود باز گردانده شد. همچنین تأکید می‌کند که هر چه برای پطرس و یوحنا و زندگی ما رخ دهد، از سوی خدای حاکم بر امور، و حکیم، و مهربان مقدر شده است. و نیز به مشایخ کلیسای افسس این فرصت را می‌دهد که شهادتی رسمی و متحد در مورد اعتبار مطالب انجیل چهارم ارائه دهند. و سرانجام اینکه به خوانندگان کتاب‌مقدس توضیح دهد که هر آنچه که خدا می‌خوانست انسان در باره عیسی بدانند، در کتاب‌مقدس ثبت شده است. نه بیشتر و نیز نه کمتر. به این ترتیب، نتیجه می‌گیریم که پس از آنکه یوحنا رسول فصل‌های ۱ تا ۲۰ را تحت الهام روح‌القدس نوشت، رهبر دیگری در افسس، او نیز تحت الهام روح‌القدس و با تأیید یوحنا رسول، فصل ۲۱ را به نگارش در آورد. او ماجرای زیبایی را که اغلب از دوستش یوحنا رسول شنیده بود، به انجیل اضافه کرد. این پیشگویی‌ای بود از سوی عیسی در باره پایان زندگی پطرس و پایان زندگی یوحنا. او مشخصاً اشاره می‌کند که نویسنده انجیل همانا "شاگرد محبوب عیسی" است و شهادت متحد سایرین را در مورد اعتبار مطالبی که در انجیل یوحنا نوشته شده، ثبت می‌کند.

نکته سه. تاریخ و مکان نگارش انجیل یوحنا

اول . مکان نگارش انجیل یوحنا. طبق نوشته ایرنیوس، یکی از پدران کلیسا که در حول و حوش سال ۱۷۰ میلادی می‌زیست، انجیل یوحنا زمانی نوشته شد که یوحنا در شهر افسس می‌زیست. افسس شهر مهمی در آن روزگار بود که امروزه در غرب ترکیه واقع است.

دوم . زمان نگارش انجیل یوحنا

یک) «پیش» از سال ۹۸ میلادی نوشته شده است." در سال ۱۷۰ میلادی، تاتیانوس از هر چهار انجیل استفاده کرد تا یک کتاب واحد از زندگی و تعالیم عیسی مسیح تهیه کند. در حدود سال ۱۴۰، ژوستین شهید از یوحنا ۳: ۳-۵ نقل قول کرد.

دو قطعه از انجیل یوحنا، مربوط به فصل ۱۸، آیات ۳۱-۳۳ و ۳۷-۳۸، در مصر پیدا شده است. اینها متعلق به کتابی پاپیروسی از انجیل یوحنا هستند که در حدود سال ۱۳۰ میلادی در آن منطقه، عموماً در گردش بوده است. لذا، اگر رونوشت‌هایی از انجیل یوحنا در مصر میانه در اوائل قرن دوم در گردش بوده، متن اصلی آن می‌بایست بسیار پیشتر نوشته شده باشد. از آنجا که فاصله میان افسس، یعنی محل نگارش این کتاب، و مصر میانه بسیار زیاد است، انجیل یوحنا احتمالاً در نیمه دوم سده اول نوشته شده است.

نوشته‌های ایگناتیوس که در حدود سال ۱۱۰ میلادی به شهادت رسید، بروشنی نشان می‌دهد که او انجیل یوحنا را خوانده بوده است. ایرنیوس در حدود سال ۱۷۰ میلادی نوشته: "کلیسای افسس را پولس بنیان گذاشت، و یوحنا تا زمان تراژان، امپراطور روم، به‌طور دائم در میان ایشان ماند." تراژان بین سالهای ۹۸ تا ۱۱۷ سلطنت کرد. لذا انجیل یوحنا پیش از سال ۹۸ میلادی نوشته شده است.

دو) «پس» از سال ۷۰ میلادی نوشته شده است." یوحنا رسول مطالب آن سه انجیل دیگر را تکرار نمی‌کند و فرض را بر این می‌گیرد که مردم از آنها آگاهند. هدف او این بود که به‌طور خاص آن اموری را بنویسد که در آن سه انجیل دیگر ثبت نشده بود؛ آن اموری که سبب شد مردم ایمان آورند که او مسیح موعود است؛ و در باره این حقیقت که عیسی مسیح وجودی کاملاً الهی است. لذا انجیل یوحنا می‌بایست "بعد از" نگارش آن سه انجیل دیگر نوشته شده باشد، یعنی بعد از ۶۳ میلادی.

در یوحنا ۲۱: ۱۸-۱۹، عیسی به پطرس فرمود: "زمانی که پیر شوی، دستهای خود را دراز خواهی کرد و دیگران تو را بسته به جایی که نمی‌خواهی تو را خواهند برد." عیسی این را گفت تا نشان دهد پطرس با چه نوع مرگی خدا را جلال خواهد داد. به‌نظر می‌رسد که منظور نویسنده این بوده که پطرس رسول قبل از این رحلت کرده است. از آنجا که پولس هیچ‌جا به خدمت یوحنا رسول در آسیای صغیر اشاره نمی‌کند، به‌نظر می‌رسد که پولس رسول نیز رحلت کرده بوده است. لذا انجیل

یوحنا قطعاً بعد از سال ۶۷ میلادی نوشته شده است. در انجیل یوحنا، یهودیان تبدیل به دشمنان قسم‌خورده مسیحیان شده‌اند. در ضمن، به سقوط اورشلیم نیز اشاره نشده، احتمالاً به این علت که سالها از این واقعه گذشته بوده. لذا انجیل یوحنا احتمالاً چند سال پس از سقوط اورشلیم که در سال ۷۰ میلادی روی داده، نوشته شده است.

سه) «بنابراین، نتیجه می‌گیریم که انجیل یوحنا «بین سالهای ۷۰ تا ۹۸ میلادی» نوشته شده است.» کلمنت اهل اسکندریه، یکی از پدران کلیسا که در سال ۱۹۰ میلادی می‌زیست، نوشته که یوحنا رسول، حتی پس از بازگشت از پطمس، خدمت فعالی به‌عنوان رهبر کلیساهای ناحیه افسس داشته است. نمی‌دانیم انجیل یوحنا پیش از تبعید او به پطمس نوشته شده یا پس از آن، و نیز نمی‌دانیم آیا پیش از کتاب مکاشفه نوشته شده یا بعد از آن.

تکلیف برای هفته آینده

- اول) در طول هفته آینده، اعمال رسولان فصلهای ۱ تا ۱۴ را بخوانید. دو هفته بعد، به معرفی کتاب اعمال رسولان خواهیم پرداخت.
- دوم) کتابهای دستورعمل "بروید و ملکوت خدا را موعظه کنید" را ملاحظه کرده و به آدرس اینترنتی www.dota.net مراجعه کنید. این آدرس را به حروف تکرار می‌کنم
- سوم) هر شنبه تا چهارشنبه به برنامه " دوره شاگردسازی از رادیو " گوش دهید .